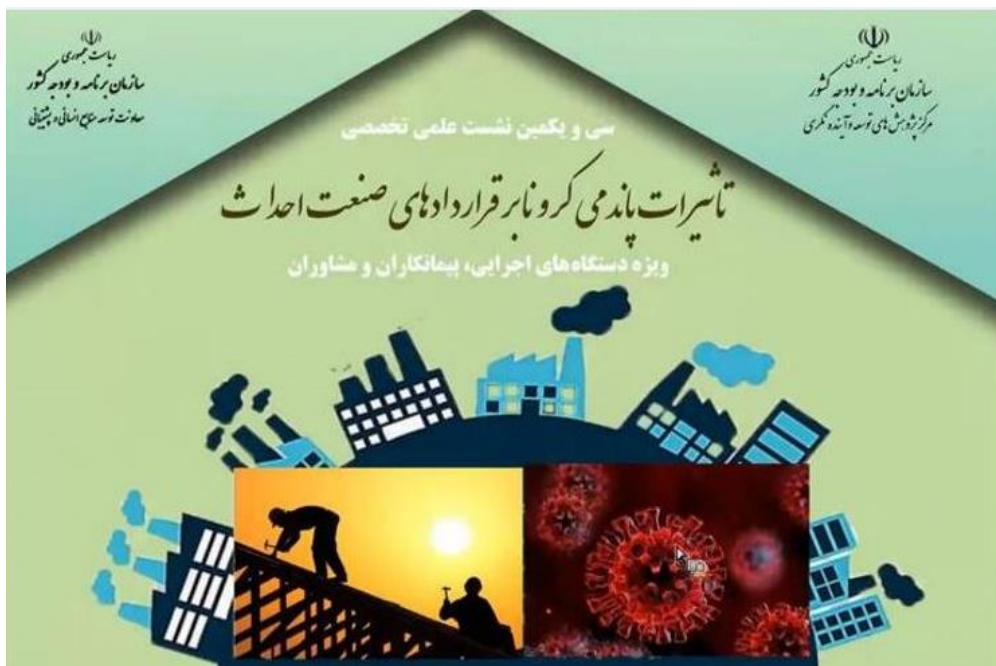

تأثیرات شیوع کرونا بر قرار دادهای صنعت احداث

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری

مدیریت تدوین و نشر منابع علمی و برگزاری نشست‌های علمی

مجموعه گزارش شماره ۱۷۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شناسه گزارش

عنوان	تأثیرات شیوع کرونا بر قراردادهای صنعت احداث
شماره شناسه	۹۹-۶-۱۰۲۲۷
مدیر علمی نشست	دکتر علیرضا آزموده اردلان رئیس مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
سخنرانان نشست	مهندس محمدمهدی نژادی دبیر شورای عالی فنی سازمان برنامه و بودجه کشور مهندس امید امیری مشاور و مدرس در امور نظام فنی و اجرایی کشور دکتر سیدجواد قانع‌فر رئیس امور نظام فنی، اجرایی، مشاورین و پیمانکاران سازمان برنامه و بودجه
بازخوانی و ویرایش	سیدمحمد شفیعی
تاریخ برگزاری	۱۳۹۹/۰۳/۲۶
تاریخ انتشار	تابستان ۱۳۹۹
ناشر	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی سازمان برنامه و بودجه کشور و مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری نیست.	
حقوق معنوی اثر به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر مأخذ بلامانع است.	
آدرس: تهران - خیابان نجات‌اللہی - خیابان سپند - پلاک ۱۶	
https://www.dfrc.ir/ Email: info@dfrc.ir	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه
۳.....	تأثیرات شیوع کرونا بر قراردادهای صنعت احداث
۳.....	مهندس محمدمهدی نژادی دبیر شورای عالی فنی سازمان برنامه و بودجه کشور
۱۷.....	ابهامات طرفین قرارداد در خصوص وضع موجود
۱۷.....	مهندس امید امیری مؤلف، مشاور و مدرس در امور نظام فنی و اجرایی کشور
۲۶.....	اهم اقدامات انجام شده توسط نظام فنی اجرایی کشور در مدیریت شرایط همه‌گیری بیماری کووید-۱۹
۲۷.....	دکتر سیدجواد قانع‌فر رئیس امور نظام فنی، اجرایی، مشاورین و پیمانکاران سازمان برنامه و بودجه کشور
۲۹.....	تصاویر منتخب

مقدمه

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری فراخور موضوعات لازم برای کنکاش، نشست‌های تخصصی برگزار کرده که این رسالت ادامه خواهد داشت. جلسه امروز به پیشنهاد شورای عالی فنی سازمان برنامه و بودجه شکل گرفته است. در این نشست با موضوعاتی آشنا خواهیم شد که نیازمند توجه در قراردادهای مربوط به حوزه‌های احداث است. با توجه به موضوع و تأثیر آن در بخش‌های مختلف این نشست برای همه دستگاه‌ها به صورت هم‌زمان برگزار خواهد شد تا از مطالب مطرح شده در این جلسه به نحو احسن بهره‌برداری شود.

علیرضا آزموده اردلان
رئیس مرکز

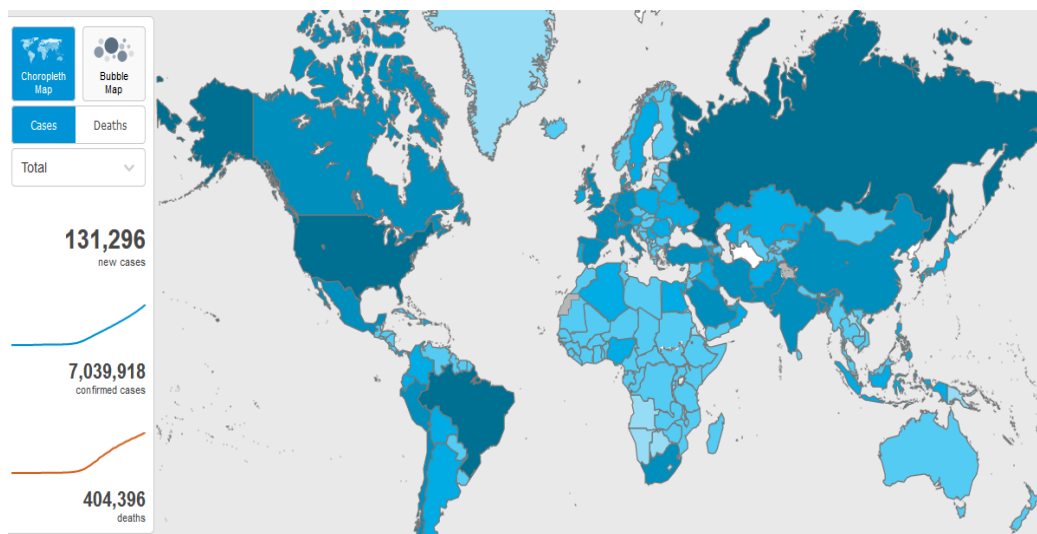
تأثیرات شیوع کرونا بر قراردادهای صنعت احداث

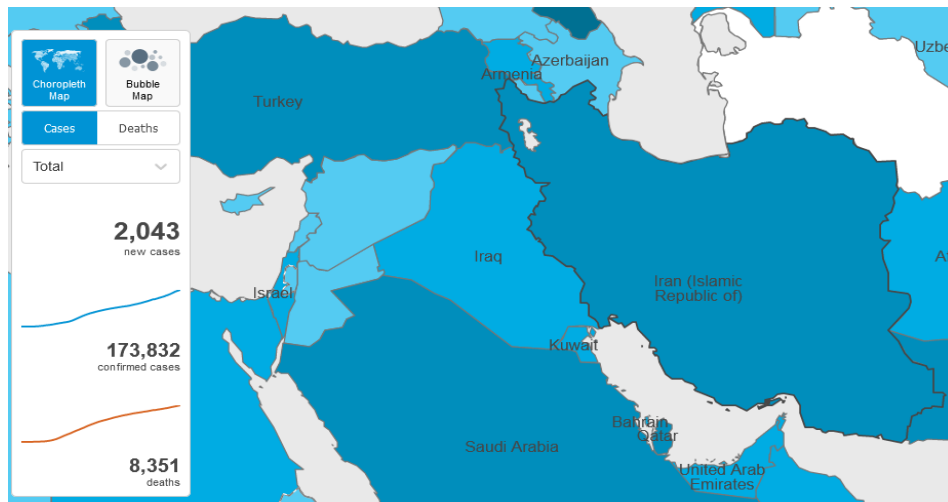
مهندس محمدمهدی نژادی

دبیر شورای عالی فنی سازمان برنامه و بودجه کشور

همان طور که می دانیم پروژه های عمرانی کشور نیز مانند دیگر جنبه های زندگی ما تحت تأثیر بیماری کووید-۱۹ قرار گرفته اند. از نظر سازمان برنامه و بودجه کشور، پروژه های عمرانی، پروژه هایی هستند که محل اعتبار آنها عمرانی (تملك دارایی های سرمایه ای) است. منظور از این بحث صرفاً پروژه های عمرانی از منظر بودجه ای نیست، بلکه ممکن است از درآمدهای اختصاصی و منابع داخلی بخش دولتی هم باشد. در این بخش آخرین آمار نشان می دهد (در زمان برگزاری نشست ۱۳۹۹/۰۳/۲۶) ۷ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر در جهان به بیماری کووید-۱۹ مبتلا شده اند و متأسفانه ۴۲۰ هزار نفر جان خود را از دست داده اند. آمار مبتلایان در ایران ۱۸۰ هزار نفر اعلام شده است و ۸ هزار و ۸۰۰ نفر نیز جان خود را از دست داده اند.

باید دید این مسئله چه ارتباطی با قرارداد و پروژه‌های عمرانی کشور دارد. بنابراین، از اصل لزوم قراردادها آغاز کنیم. آیا اگر اتفاقی رخ دهد، طرفین می‌توانند قرارداد را کنار بگذارند؟ آیا می‌توانند تعهدات خود را کاهش دهند یا تغییر دهند؟ پاسخ به این پرسش در حالت کلی منفی است، مگر استثنائاتی که در ادامه بیان خواهیم کرد.

اصل «لزوم وفای به عهد»؛ در تمامی نظام‌های حقوقی این مسئله پذیرفته شده است. منابع فقهی: قانون جمهوری اسلامی ایران بر پایه منابع فقهی است، در آیات و روایات به رعایت وفای به عهد توصیه شده است.

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ» (قرآن کریم، آیه ۱ سوره مائده).

«المومنون عند شروطهم» (تهذیب الأحكام، ج ۷، ص ۳۷۱؛ الاستبصار، ج ۳، ص ۲۲۲).

ماده ۲۱۹ قانون مدنی ایران:

عقودی که بر طبق قانون واقع شده باشد، بین متعاملین و قائم‌مقام آن‌ها لازم‌الاتباع است مگر اینکه به رضای طرفین اقاله یا به علت قانونی فسخ شود. بحث رضایت طرفین در مورد پروژه‌های دولتی و اموال عمومی دولتی متفاوت خواهد بود که مسلماً با رضایت نماینده کارفرما نیز به‌سادگی امکان‌پذیر نخواهد بود و باید

فردی باشد که از جانب دستگاه‌های اجرایی اختیارات لازم را داشته باشد و بتواند قرارداد را فسخ کند یا تعهدات را تغییر دهد.

ماده ۱۱۳۴ قانون مدنی فرانسه:

عقودی که مطابق قانون منعقد شده باشد، برای طرفین در حکم قانون است.

قانون مدنی ایران (مصوب ۱۳۰۷)

- ماده ۲۲۹: اگر متعهد به واسطه حادثه‌ای که دفع آن خارج از حیطه اقتدار اوست، نتواند تعهد خویش را انجام دهد، محکوم به تأدیه خسارت نخواهد شد.
- ماده ۲۲۶: در مورد عدم ایفای تعهدات از طرف یکی از متعاملین، طرف دیگر نمی‌تواند ادعای خسارت نماید مگر اینکه برای ایفای تعهد، مدت معینی مقرر شده و مدت مزبور منقضی شده باشد و اگر برای ایفای تعهد، مدتی مقرر نبوده، طرف وقتی می‌تواند ادعای خسارت نماید که اختیار موقع انجام با او بوده و ثابت نماید که انجام تعهد را مطالبه کرده است.

مصادیق حادثه خارجی

- قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث

ماده ۴ - موارد ذیل از شمول بیمه موضوع این قانون خارج است:

- ۱ - خسارات ناشی از فورس ماژورها از قبیل جنگ، سیل، زلزله.
- ۲ - خسارات وارد به محمولات وسایل نقلیه مورد بیمه.
- ۳ - خسارات مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از تشعشعات اتمی و رادیواکتیو.
- ۴ - خسارات وارد به متصرفین غیرقانونی وسایل نقلیه یا به رانندگان فاقد گواهینامه رانندگی.
- ۵ - خسارات ناشی از محکومیت جزایی و پرداخت جرائم.

۶ - خسارات ناشی از حوادثی که در خارج از کشور اتفاق می‌افتد مگر اینکه توافقی بین بیمه‌گر و بیمه‌گذار در این موضوع شده باشد.

• ماده ۱۳۱۲ (بند ۲) قانون مدنی:

حریق، سیل، زلزله، غرق کشتی و جنگ

فورس ماژور (Force Majeure)

معنای لغوی superior force:

نیروی قوی یا فوق‌العاده، قوه قهریه یا قاهره

مفهوم در حقوق و قرارداد:

شرایط غیرقابل پیش‌بینی که می‌تواند افراد را از اجرای تعهدات قرارداد، معاف کند.

زمانی می‌توان گفت مسئله‌ای فورس ماژور است که ویژگی‌های زیر را داشته باشد:

۱- خارج از اراده طرفین (Externality)

۲- غیرقابل پیش‌بینی (Unpredictability)

۳- غیرقابل مقاومت یا دفع (Irresistibility)

این سه شرط باید هم‌زمان با یکدیگر وجود داشته باشد تا یک موضوع فورس ماژور تلقی شود. البته برخی از

نظام‌های حقوقی مانند نظام انگلستان، غیرقابل پیش‌بینی بودن را لازمه شروط فورس ماژور بودن نمی‌دانند.

در خصوص بیماری کووید-۱۹ و این سه شرط، از یک طرف باید گفت بیماری‌های مشابه مانند سارس، ابولا و

حتی سرماخوردگی معمولی در مناطقی، مشکلاتی را در پیشرفت پروژه ایجاد کرده‌اند. از طرف دیگر، بسیاری

معتقدند این حجم از شیوع بیماری در سال‌های اخیر سابقه نداشته و قابل پیش‌بینی نبوده است.

شرط غیرقابل مقاومت بودن بیماری کرونا جای سؤال دارد و آن اینکه آیا در مناطقی که شیوع بیماری زیاد

است یا مناطقی که شیوع بیماری کم است آیا قابل مقاومت است؟ شاید پاسخ به این پرسش، چالش فورس

ماژور بودن کرونا را زیاد می‌کند.

هاردشیپ (عسر و حرج)

تفاوت هاردشیپ با فورس ماژور این است که انجام کار را غیرممکن نمی‌کند، اما سخت، هزینه‌بر و زمان‌بر می‌کند و با هزینه و امکانات اضافه می‌توان کار را پیش برد. شرطی است که بر اساس آن، در صورتی که شرایط اولیه قرارداد که مبنای توافق طرفین بوده است، دگرگون شود، به گونه‌ای که تعادل قراردادی دچار اختلال گردد، طرفین می‌توانند جهت تحمل‌پذیر شدن فشار نامتعارف ایجاد شده برای یکی از آنان، درخواست بازبینی در عقد را نمایند.

تفاوت‌های هاردشیپ و فورس ماژور

- ۱- هاردشیپ ناظر بر دشوار شدن اجرای تعهد و فورس ماژور ناظر بر غیرممکن شدن اجرای تعهد است.
- ۲- هدف از شرط هاردشیپ، تغییر تعهدات قراردادی است و در نتیجه مذاکره مجددی بین طرفین نیاز است. البته باید توجه داشت که همواره یکی از طرفین نماینده دولت است و نمی‌تواند هر تعهدی را از طرف خودش تغییر دهد. در حالی که هدف پیش‌بینی شرط فورس ماژور معافیت از اجرای تعهد قراردادی است.

مرور ماده‌های مربوط به قوه قهریه در قراردادهای پرکاربرد صنعت احداث

شرایط عمومی پیمان (نشریه ۴۳۱۱)

ماده ۴۳- بروز حوادث قهری

جنگ، اعم از اعلام شده یا نشده، انقلاب‌ها و اعتصاب‌های عمومی، شیوع بیماری‌های واگیردار، زلزله، سیل و طغیان‌های غیرعادی، آتش‌سوزی‌های دامنه‌دار و مهارنشده، طوفان و حوادث مشابه خارج از کنترل دو طرف پیمان که در منطقه اجرای کار وقوع یابد و ادامه کار را برای پیمانکار ناممکن سازد، جزء حوادث قهری به شمار می‌رود و در صورت بروز آن‌ها به ترتیب زیر عمل می‌شود.

در بروز حوادث قهری، هیچ‌یک از دو طرف، مسئول خسارت‌های وارد شده به طرف دیگر در اثر این حوادث نیست. این جمله ممکن است سؤال ایجاد کند. منظور از خسارت، اولاً خسارت‌های وارد شده در گذشته است

و اگر سیل یا زلزله‌ای ساختمانی را تخریب کرده است و بخشی از تجهیزات و امکانات پیمانکار آسیب دیده است، در این صورت بخشی از پروژه باید دوباره ساخته شود. چه کسی باید خسارت این خرابی‌ها را بپردازد؟ در اینجا پاسخ، بیمه است. طبق ماده ۲۱ بیمه (تمام خطر مهندسی) پیمانکار باید بررسی‌های لازم را به عمل آورده باشد و مؤسسه مورد قبول کارفرما را پیشنهاد دهد و پروژه را بیمه کند.

الف) پیمانکار موظف است که حداکثر کوشش خود را برای حفاظت از کارهای اجرا شده که در وضعیت قهری رها کردن آن‌ها منجر به زیان جدی می‌شود و انتقال مصالح و تجهیزات پای کار به محل‌های مطمئن و ایمن به کار برد. کارفرما نیز باید تمام امکانات موجود خود را در محل در حد امکان، برای تسریع در این امر در اختیار پیمانکار قرار دهد.

ب) در مورد خسارت‌های وارد شده به کارهای موضوع پیمان، تأسیسات و ساختمان‌های موقت، ماشین‌آلات و ابزار و وسایل پیمانکار، به شرح زیر عمل می‌شود:

۱) هرگاه خسارت‌های وارد شده به کارهای موضوع پیمان، مشمول بیمه موضوع بند «ج» ماده ۲۱ باشد، برای جبران آن طبق همان ماده اقدام می‌شود.

۲) اگر خسارت‌های وارد شده به کارهای موضوع پیمان مشمول بیمه موضوع بند «ج» ماده ۲۱ نیست یا میزان آن برای جبران خسارت‌ها کافی نباشد، جبران خسارت به عهده کارفرماست.

۳) جبران خسارت‌های وارد شده به ساختمان‌ها و تأسیسات موقت، ماشین‌آلات و ابزار و وسایل پیمانکار با توجه به بند «د» ماده ۲۱ به عهده پیمانکار است.

منظور از جبران خسارت‌های یاد شده در بندهای «ب-۱» و «ب-۲» اعاده کارها به صورت پیش از وقوع حادثه است. پس از رفع وضعیت قهری اگر کارفرما اعاده کارها را به حالت پیش از وقوع حادثه لازم و میسر بداند، پیمانکار مکلف است که اجرای کارها را بی‌درنگ آغاز کند. در این صورت تمدید مدت مناسبی برای اعاده کارها

به وضع اولیه، از سوی پیمانکار پیشنهاد می‌شود که پس از رسیدگی و تأیید مهندس مشاور و تصویب کارفرما به پیمانکار ابلاغ گردد.

ج) اگر کارفرما ادامه یا اعاده کارها به وضع اولیه را ضروری تشخیص ندهد یا اگر وضعیت قهری بیش از شش ماه ادامه یابد، بدون رعایت بند «د» ماده ۴۸، طبق ماده مذکور به پیمان خاتمه می‌دهد.

بند د ماده ۴۸: در صورتی که پیمانکار به منظور اجرای موضوع پیمان در مقابل اشخاص ثالث تعهداتی کرده است و در اثر خاتمه دادن به پیمان ملزم به پرداخت هزینه و خسارت‌هایی به آن اشخاص گردد، این هزینه‌ها و خسارت‌ها پس از رسیدگی و تأیید کارفرما، به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود.

کارفرما هزینه‌های توقف کار پیمانکار را برای مدت مزاد بر یک ماه اول طبق بندهای «ب» و «ج» ماده ۴۹ پرداخت می‌کند.

ب) به میزان تعیین شده در اسناد و مدارک پیمان

در اسناد و مدارک پیمان به توافق طرفین توجه شده است. در غیر این صورت ماهانه مبلغی معادل ۱۰ درصد متوسط کارکرد فرضی ماهانه به تناسب مبلغ کار متوقف شده باید پرداخت شود.

تبصره - در صورتی که پیش از آغاز عملیات موضوع پیمان، ۸۰ درصد هزینه تعلیق پرداخت شده باشد.

ج) کارفرما و پیمانکار در مورد ماشین‌آلاتی که پیمانکار مایل است در مدت تعلیق از کارگاه خارج نماید، بدون پرداخت هیچ نوع هزینه‌ای، توافق می‌کنند. اجاره مربوط به دوران توقف آن تعداد از ماشین‌آلات که در کارگاه باقی می‌مانند، بر اساس توافق طرفین به پیمانکار پرداخت می‌شود.

قرارداد همسان خدمات مشاوره (نشریه ۴۳۱۸)

ماده ۲۸ - حوادث قهری در موارد وقوع حوادث قهری و بروز شرایط اضطراری، مانند جنگ اعلام شده یا نشده، انقلاب‌ها و اعتصاب‌های عمومی، شیوع بیماری‌های واگیردار، زلزله، سیل و طغیان‌های غیرعادی،

خشکسالی‌های بی‌سابقه و همچنین آتش‌سوزی‌های دامنه‌دار، طوفان و حوادث مشابه که ناشی از کار مشاور نباشد به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

۲۸-۱- هرگاه بروز شرایط اضطراری انجام قرارداد حاضر را برای یکی از دو طرف غیرممکن سازد، می‌تواند پایان قرارداد را به طرف دیگر اعلام نماید.

۲۸-۲- هرگاه شرایط اضطراری گذرا باشد و ادامه قرارداد حاضر به‌طور موقت امکان‌پذیر نباشد، مطابق ماده تعلیق، عمل می‌شود.

۲۸-۳- تعلیق خدمات از سوی کارفرما در هر قسمت یا مرحله، فقط برای یک بار مجاز است. مدت تعلیق در هر قسمت یا مرحله از خدمات حداکثر یک‌چهارم مدت اولیه و یا ۴ ماه هرکدام که کمتر است، خواهد بود.

۲۸-۴- در صورتی که تمدید تعلیق ضرورت داشته باشد، کارفرما حداکثر تا ۱۰ روز قبل از پایان مدت تعلیق، موضوع را به مشاور پیشنهاد می‌کند و در صورت موافقت مشاور، حداکثر به مدت ۳ ماه و بدون پرداخت هرگونه هزینه برای مدت تمدید شده، قرارداد تمدید می‌گردد، هرگاه مشاور با تمدید مدت تعلیق موافقت نکند، با درخواست مشاور، به قرارداد خاتمه داده می‌شود.

۲۸-۵- پرداخت هزینه‌های مربوط به دوران تعلیق خدمات، به‌استثنای خدمات مرحله ساخت و تحویل که تابع بخشنامه‌های مربوط است، ماهانه معادل ۳۰ درصد حق‌الزحمه متوسط ماهانه است، پرداخت این مبلغ، برای حداکثر چهار ماه و به‌صورت اقساط ماهانه مجاز است.

قرارداد همسان طرح و ساخت (سال انتشار ۱۳۸۹)

فصل ۱۹: حوادث غیرمترقبه (فورس ماژور)

فورس ماژور در این فصل عبارت است از رویداد با وضعیت استثنایی که:
الف) از کنترل یک‌طرفه بیرون باشد.

ب) طرف مربوط به گونه‌ای منطقی نمی‌توانسته پیش از وارد شدن به پیمان، ملاحظاتی را برای مقابله با این رویداد با وضعیت منظور کند.

پ) در صورت بروز، آن طرف به طور منطقی قادر به جلوگیری از آن یا غلبه بر آن نباشد.

ت) به گونه‌ای اساسی قابل انتساب به طرف دیگر نیست.

فورس ماژور ممکن است شامل رویدادها یا وضعیت‌های استثنایی دیگری باشد که در زیر فهرست شده، اما محدود به این موارد نیست:

۱- جنگ، درگیری‌های خصومت‌آمیز (اعم از اینکه جنگ اعلام شده یا نشده باشد)، اشغال، اقدام دشمنان خارجی.

۲- شورش، تروریسم، انقلاب، قیام، کودتای نظامی، غصب قدرت، جنگ داخلی.

۳- آشوب، بلوا، هرج و مرج، اعتصاب، محاصره به وسیله افرادی غیر از کارکنان پیمانکار و دیگر به کار گمارده شدن پیمانکار و پیمانکاران دست دوم.

۴- مهمات جنگ، مواد منفجره، پرتوهای یونیزه‌کننده، آلودگی به وسیله پرتوهای رادیواکتیو، به‌استثنای مواردی که مربوط به استفاده پیمانکار از این‌گونه مهمات جنگی، مواد منفجره یا پرتوهای رادیواکتیو است.

۵- نیروهای طبیعت مانند زلزله، گردباد، طوفان یا فعالیت‌های آتشفشانی.

۱۹-۲- اطلاعیه فورس ماژور

اگر یکی از طرفین به دلیل فورس ماژور از انجام هر یک از تعهداتش به‌موجب پیمان باز بماند، باید رویداد یا شرایطی را که فورس ماژور را تشکیل داده به‌طرف دیگر اعلام نموده و طی آن تعهدات و عملیاتی را که از آن ممانعت شده یا خواهد شد مشخص نماید. این اطلاعیه باید ظرف ۱۴ روز پس از اینکه طرف مزبور از رویداد یا شرایط مربوطه منجر به فورس ماژور، آگاه شده یا می‌بایست آگاه می‌شده، ارسال گردد.

طرف مزبور پس از ارسال این اطلاعیه تا زمانی که شرایط فورس ماژور مانع انجام آن‌ها می‌گردد از اجرای چنین تعهداتی معاف خواهد بود. علی‌رغم شرایط مندرج در این ماده، تعهدات هر یک از طرفین نسبت به مبالغ قابل پرداخت طبق پیمان به طرف دیگر مشمول فورس ماژور نخواهد شد.

۱۹-۳- وظیفه به حداقل رساندن تأخیر

هر یک از طرفین باید همواره اقدامات معقول جهت به حداقل رساندن تأخیرات ناشی از فورس ماژور را در اجرای پیمان به عمل بیاورد. هر یک از طرفین پس از برطرف شدن فورس ماژور باید مراتب را به طرف دیگر ابلاغ نماید.

۱۹-۴- عواقب فورس ماژور

اگر فورس ماژور مانع انجام تعهدات قراردادی پیمانکار شده باشد و مراتب او طبق ماده ۱۹-۲ (اطلاعیه فورس ماژور) صادر گردیده باشد و وی متحمل تأخیر و با هزینه ناشی از فورس ماژور شده باشد، پیمانکار به موجب ماده ۲۰-۱ (دعاوی پیمانکار) نسبت به موارد زیر محق خواهد بود:

الف) تمدید مدت پیمان به ازای تأخیر، اگر تکمیل به تأخیر افتاده باشد یا در آینده به تأخیر بیفتد، طبق ماده ۴-۸ (تمدید مدت تکمیل).

ب) دریافت هرگونه هزینه، اگر رویداد با شرایط از نوعی باشد که در پاراگراف‌های (۱) تا (۴) ماده ۱۹-۱ تعریف فورس ماژور مندرج است و در مورد پاراگراف‌های (۲) تا (۴) در کشور پدید آمده باشد.

پس از دریافت اطلاعیه مذکور، مهندس مشاور باید طبق ماده ۳-۵ (تصمیمات) اقدام به توافق با تعیین این موارد نماید.

بهداشت و ایمنی

پیمانکار باید در همه اوقات کلیه احتیاطات معقول را برای رعایت بهداشت و ایمنی کارکنان خود بنماید. با همکاری مقامات بهداشت محلی، پیمانکار باید از دسترسی به تیم پزشکی، وسایل کمک‌های اولیه، درمانگاه و

سرویس آمبولانس در کارگاه و در هر جایی که محل اقامت کارکنان، کارفرما و پیمانکار است، اطمینان حاصل نموده و تمهیدات مناسبی برای کلیه ضروریات رفاهی و بهداشتی و پیشگیری از امراض فراگیر فراهم سازد.

تمدید مدت تکمیل

پیمانکار، طبق ماده ۲۰-۱ (دعاوی پیمانکار) نسبت به تمدید مدت تکمیل محق خواهد بود و اگر در حدی که تکمیل کارها برای اهداف ماده ۱۰-۱ (تحويل کارها با بخش‌هایی از کار) به یکی از علل ذیل به تأخیر افتاده باشد یا در آینده به تأخیر بیفتد:

الف - تغییر کار (مگر اینکه اصلاح زمان تکمیل طبق ماده ۱۳-۳ (روش تغییر) مورد توافق قرار گرفته

باشد) یا هر تغییر اساسی دیگری در مقادیر هر یک از اقلام کار مندرج در پیمان.

ب - به علت تأخیر مجاز که طبق یکی از ماده‌های این شرایط منجر به تمدید شود.

ج - شرایط استثنایی نامساعد آب و هوایی.

د - کمبود نیروی انسانی یا کالا در اثر شرایط بیماری همه‌گیر (اپیدمی) یا اقدامات حکومتی که غیرقابل پیش‌بینی بوده باشند.

ه - هرگونه تأخیر، مانع یا ممانعتی که بتوان آن را به کارفرما، کارکنان کارفرما یا سایر پیمانکاران کارفرما در کارگاه نسبت داد.

اگر پیمانکار خود را محق به تمدید مدت تکمیل بداند، باید مراتب را طبق ماده ۲۰-۱ (دعاوی پیمانکار) به مهندس مشاور اعلام کند. هنگام اخذ تصمیم در مورد هر بار تمدید مدت طبق ماده ۲۰-۱، مهندس مشاور باید تصمیمات قبلی خود را بررسی کند و می‌تواند مدت را افزایش دهد، ولی هرگز نباید مجموع مدت تمدید را کاهش دهد.

دعاوی، اختلافات و داوری

دعاوی پیمانکار

اگر پیمانکار به استناد هر یک از مواد شرایط حاضر یا به نحو دیگر در ارتباط با پیمان، خود را محق به دریافت هرگونه تمدید مدت تکمیل و یا مطالبات اضافی بداند، باید با شرح رویداد با شرایطی که منجر به این ادعا شده مراتب را به مهندس مشاور اعلام نماید. این اطلاعیه باید حداکثر ظرف ۲۸ روز پس از اینکه پیمانکار از رویداد یا شرایط آگاه شد یا باید آگاه می‌شد، صادر گردد.

تعلیق در قانون کار

ماده ۱۵- در موردی که به واسطه قوه قهریه یا بروز حوادث غیرقابل پیش‌بینی که وقوع آن از اداره طرفین خارج است، تمام یا قسمتی از کارگاه تعطیل شود و انجام تعهدات کارگر یا کارفرما به‌طور موقت غیرممکن گردد، قراردادهای کار با کارگران تمام یا آن قسمت از کارگاه که تعطیل می‌شود به حال تعلیق درمی‌آید. تشخیص موارد فوق با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است.

ماده ۲۹- در صورتی که بنا به تشخیص هیئت حل اختلاف، کارفرما موجب تعلیق قرارداد از ناحیه کارگر شناخته شود کارگر استحقاق دریافت خسارت ناشی از تعلیق را خواهد داشت و کارفرما مکلف است کارگر تعلیقی از کار را به کار سابق وی بازگرداند.

ماده ۲۰- در هر یک از موارد مذکور در مواد ۱۵، ۱۶، ۱۷ و ۱۹ چنانچه کارفرما پس از رفع حالت تعلیق از پذیرفتن کارگر خودداری کند، این عمل در حکم اخراج غیرقانونی محسوب می‌شود و کارگر حق دارد ظرف مدت ۳۰ روز به هیئت تشخیص مراجعه نماید (در صورتی که کارگر عذر موجه داشته باشد) و هرگاه کارفرما نتواند ثابت کند که نپذیرفتن کارگر مستند به دلایل موجه بوده است، به تشخیص هیئت مزبور مکلف به

بازگرداندن کارگر به کار و پرداخت حقوق یا مزد وی از تاریخ مراجعه به کارگاه می‌باشد و اگر بتواند آن را اثبات کند به ازاء هر سال سابقه کار ۴۵ روز آخرین مزد به وی پرداخت نماید.

تبصره - چنانچه کارگر بدون عذر موجه حداکثر ۳۰ روز پس از رفع حالت تعلیق، آمادگی خود را برای انجام کار به کارفرما اعلام نکند و یا پس از مراجعه و استنکاف کارفرما، به هیئت تشخیص مراجعه ننماید، مستعفی شناخته می‌شود که در این صورت کارگر مشمول اخذ حق سنوات به ازاء هر سال یک ماه آخرین حقوق خواهد بود.

ماده ۳۰ - چنانچه کارگاه بر اثر قوه قهریه (زلزله، سیل و امثال اینها) و یا حوادث غیرقابل پیش‌بینی (جنگ و نظایر آن) تعطیل گردد و کارگران آن بیکار شوند پس از فعالیت مجدد کارگاه، کارفرما مکلف است کارگران بیکار شده را در همان واحد بازسازی شده و مشاغلی که در آن به وجود می‌آید به کار اصلی بگمارد. دستورات دولت در این زمینه حائز اهمیت است؛ یعنی اگر در مواردی اجرای کار و انجام پروژه غیرقانونی باشد، می‌تواند به تشخیص آن‌ها تمدید یا تأخیر داده شود.

جمع‌بندی

- طولانی شدن زمان پروژه به علت تعطیلی اجباری یا کاهش تعداد نیروها
- هزینه‌های بالاسری ناشی از مورد فوق
- افزایش قیمت به دلیل گذر زمان و تأثیرات نرخ ارز یا تورم
- کاهش قیمت کالا به دلیل تقاضای کم و تعطیلی
- تنها در دوره‌های زمانی که انجام پروژه غیرممکن باشد، مصداق فورس ماژور خواهد بود.

ابهامات طرفین قرارداد در خصوص وضع موجود

مهندس امید امیری

مؤلف، مشاور و مدرس در امور نظام فنی و اجرایی کشور

مسئله کرونا پدیده کاملاً جدید است، لذا هیچ کشوری در جهان تجربه و سابقه‌ای در این خصوص نداشته است. در این راستا عوامل پروژه سؤالاتی را با توجه به وضع موجود مطرح می‌کنند.

با توجه به ضیق وقت جلسه و اطلاعات محدود این جانب به تعدادی از این پرسش‌ها پاسخ داده می‌شود.

الف) پرسش‌های کارفرما

به عنوان کارفرما پرسش‌هایی مطرح است که می‌توان به‌طور نمونه به تعدادی از موارد زیر اشاره کرد:

۱- تعریف جهانی فورس ماژور (حوادث قهری) و تعریف آن در فرهنگ واژگان نظام فنی و اجرایی کشور چیست؟

۲- آیا کرونا شامل حوادث قهری است؟

۳- سابقه وجود حوادث قهری در کشور چگونه بوده است؟ رویکرد نظام فنی و اجرایی ما به چه صورت بوده

است؟

۴- نظر قوانین جاری کشور در خصوص حوادث قهری و بیماری‌های واگیردار چیست؟

۵- نظر دستورالعمل‌های ابلاغی سازمان برنامه در خصوص حوادث قهری چیست؟

۶- سایر کشورها با وجود کرونا چه تصمیمی در نظام فنی و اجرایی خود گرفته‌اند؟

۷- با توجه به شرایط کرونا، دستگاه اجرایی باید اقدام به ابلاغ تعلیق کند یا سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ

تعلیق می‌نماید؟

۸- هزینه‌های آن چگونه محاسبه و پرداخت می‌شود؟

۹- آیا پرداخت هزینه‌های تعلیق به حوادث قهری مجاز است؟

۱۰- در صورت تأییدیه پرداخت، منبع مالی پرداخت آن از کجاست؟

۱۱- آیا کرونا سبب تمدید مدت مجاز می‌شود؟

مجدداً تأکید می‌شود که با توجه به ضیق وقت تنها به تعدادی از پرسش‌ها پاسخ داده می‌شود.

۱- تعریف جهانی فورس مازور (حوادث قهری) و تعریف آن در فرهنگ واژگان نظام فنی و اجرایی کشور چیست؟ فرهنگ واژگان نظام فنی و اجرایی کشور، کتابی از نوع گروه اول است که در سال ۱۳۸۳ توسط سازمان برنامه و بودجه تهیه شد و کلیه کلمات و واژگانی که در نظام فنی و اجرایی کشور با آن سروکار داریم، در این کتاب تعریف شده است. از این رو پیشنهاد بنده این است که مخاطبان گرامی با مراجعه به سایت سازمان برنامه و بودجه کشور این کتاب را حتماً مطالعه کنند. با توجه به داشتن بار مالی و حقوقی بسیاری از واژگان، مطالعه این کتاب تأکید می‌شود.

۲- آیا کرونا شامل حوادث قهری است؟

اگر کرونا به‌عنوان بیماری واگیردار است چرا بیماری‌های دیگر از جمله (آنفلوانزا و سرماخوردگی) جزء این بیماری‌ها نیستند؟

وزارت بهداشت پروتکلی در خصوص تعریف بیماری‌های واگیردار حاد تهیه کرده است.

۳- سابقه وجود حوادث قهری در کشور چگونه بوده است؟ رویکرد نظام فنی و اجرایی ما به چه صورت بوده است؟

با مطالعه سوابق موجود، سابقه‌ای در خصوص حوادث قهری در کشور وجود نداشته و کشور در این خصوص پیش‌تر بخشنامه یا پروتکلی را اعلام نکرده بود. البته با نگاهی به تاریخ ایران، سال ۱۳۲۰ بیماری طاعون در ایران همه‌گیر شد. پس از آن در سال ۱۳۵۷ و با توجه به مشکلات کشور، دولت در خصوص حق و حقوق خود

چند دستورالعمل و بخشنامه به وزارت امور اقتصادی و دارایی ابلاغ کرد که بر این اساس مالیات برخی استانها با مقداری تأخیر دریافت گردید.

۴- نظر قوانین جاری کشور در خصوص حوادث قهری و بیماری‌های واگیردار چیست؟

۵- نظر دستورالعمل‌های ابلاغی سازمان برنامه در خصوص حوادث قهری چیست؟

در خصوص میزان و روش پرداخت، بخشنامه‌ای رؤیت نشده است.

۶- سایر کشورها با وجود کرونا چه تصمیمی در نظام فنی و اجرایی خود گرفته‌اند؟

با بررسی‌های به عمل آمده هیچ کشوری در خصوص حوادث قهری به عوامل نظام فنی و اجرایی پروژه‌های خود کمک بلاعوض نداشته است. قوی‌ترین قوانین جهان مربوط به کشور انگلستان و پس از آن آمریکا است که تنها کمک‌های بلاعوض به یک سری بنگاه‌های اقتصادی داشته‌اند.

۷- با توجه به شرایط کرونا، دستگاه اجرایی باید اقدام به ابلاغ تعلیق کند یا سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ تعلیق می‌نماید؟

با مطالعه اسناد پیمان ملاحظه می‌شود که در هیچ کجای این پیمان نیامده است که باید منتظر ابلاغ از سوی سازمان برنامه بود.

۸- هزینه‌های آن چگونه محاسبه و پرداخت می‌شود؟

چه هزینه‌ای باید پرداخت شود و چگونه باید پرداخت گردد (در قالب صورت وضعیت یا جدا)؟

۹- آیا پرداخت هزینه‌های تعلیق به حوادث قهری مجاز است؟

موارد تعلیق که ممکن است در یک پروژه ایجاد شود به دو صورت خواهد بود:

صورت اول از موارد از جنس تعهدات کارفرما است. برای مثال نقشه‌ای در زمان لازم به پیمانکار داده نشود و پیمانکار معلق شود، لذا مطابق ماده ۴۹ شرایط پیمان می‌بایست به دلیل قصور کارفرما هزینه تعلیق پرداخت شود. لذا در اینجا کارفرما مقصر است و باید هزینه‌ای را به طرف مقابل پرداخت کند.

صورت دوم زمانی است که حوادث قهری مانند سیل و زلزله پدید می‌آید، آیا دستگاه اجرایی باید این مبالغ را پرداخت کند؟ یا در تعهد پیمانکار است؟

بنده معتقدم مواردی که دستگاه اجرایی تقصیر ندارد، باید تنها مهلت پیمان را تمدید کند نه اینکه خسارتی پرداخت کند. این موضوع در قوانین کشورها از جمله پروتکل SCL انگلستان به‌عنوان تأخیرات قابل جبران و تأخیرات غیر قابل جبران تعریف و تأیید شده است.

۱۰- در صورت تأییدیه پرداخت منبع مالی پرداخت آن از کجاست؟

این موارد مانند تعدیل، تعلیق، مابه‌التفاوت مصالح و غیره بوده که طبیعتاً بودجه جداگانه‌ای در این زمینه در نظر گرفته شده است.

۱۱- آیا کرونا سبب تمدید مدت مجاز می‌شود؟

زمان اجرای کار در شرایط ناشی از کرونا را به دو دسته می‌توان تقسیم کرد:

- توقف کار (۱۵ اسفندماه تا ۱۵ فروردین‌ماه): در این دوران بنا به دستور رئیس جمهور کلیه فعالیت‌ها باید متوقف گردد، لذا با توجه به توقف مدت پیمان منطقاً باید تمدید شود.

- کاهش راندمان به دلیل فاصله اجتماعی از ابلاغ پروتکل وزارت بهداشت مبنی بر اجرای فاصله اجتماعی و کاهش نفرات، طبیعتاً باید به تنها کاهش راندمان را مد نظر قرار داد.

لازم به ذکر است به‌طور یقین جهت مناقصات بعد از تاریخ دوم به دلیل اینکه شرایط توسط شرکت‌کنندگان ملموس است تمدید مدت پیمان به نظر بی‌معنی می‌آید.

پرسش‌های پیمانکار در برابر کرونا

به عنوان پیمانکاران یا مشاوران، بابت وضع موجود چه رویکردی با بالادستی (کارفرما) و پایین‌دستی (کارگراها) باید داشته باشیم؟

رویکرد با بالادستی

- ۱- چطور از شرایط به وجود آمده جهت طرح ادعا استفاده کنیم؟
طرح ادعا لزوماً زیاده‌خواهی از سوی پیمانکار نیست، بلکه به معنی اختلافات پیمانکار یا مشاور با کارفرماست. باید دید چگونه این خواسته یا اختلاف برطرف شود.
- ۲- نحوه مدیریت و اجرای کار بابت ادامه پروژه در زمان پیش‌بینی شده و با اولویت جلوگیری از ضرر بیشتر کار چگونه باید باشد؟
طبیعت انسان به‌گونه‌ای است که در هر شرایطی می‌تواند خود را به‌روز کند.
- ۳- اقتصاد ایران پس از دوران کرونا در نظام فنی اجرایی کشور به چه صورت خواهد بود؟
استفاده از فرصت‌ها و تهدیدها!

رویکرد با پایین‌دستی

- ۱- جهت ایجاد تعهدات چقدر هزینه‌های اجرایی پروژه ما بیشتر می‌شود؟
آیا کرونا در هزینه‌های اجرای پروژه تأثیری دارد؟ حداقل صرف هزینه این است که باید مواد ضدعفونی تهیه کرد و در این زمینه باید برآورد هزینه شود.
- ۲- چگونه پاسخگوی مطالبات دیگران به دلیل شرایط موجود باشیم؟
با توجه به توقف پروژه و عدم کارکرد و ایجاد دیون نزد افراد ثالث از قبل به چه صورت باید پاسخگو باشیم؟
در اینجا نقش دولت در زمینه اعطای وام می‌تواند مؤثر باشد.
- ۳- با نیروهای کارگری چه باید کرد و قوانین چه می‌گویند؟
نقش سازمان تأمین اجتماعی در خصوص بیمه بیکاری در اینجا پررنگ خواهد شد.
- ۴- با مواد فاسدشدنی باید چگونه برخورد کرد؟
به نظر بنده نقش بیمه در اینجا پررنگ است.

۵- چقدر هزینه‌های اجرای پروژه ما در ادامه بیشتر می‌شود؟

این پرسش را به تفسیر با هم مرور می‌کنیم

پرسش اول هزینه‌های اجرای پروژه شامل چه مواردی است؟

پرسش دوم کرونا روی چه هزینه‌هایی تأثیر می‌گذارد؟

جهت پاسخگویی به پرسش تفاوت هزینه اجرای کار در حالت عادی با کرونا در ابتدا باید دید هزینه اجرای کار

چیست و کرونا روی کدامیک تأثیر خواهد گذاشت. هزینه‌های اجرا در یک پروژه شامل:

۱- نیروی انسانی؛

۲- ماشین‌آلات و تجهیزات؛

۳- مصالح؛

۴- حمل؛

۵- بالاسری (عمومی - کار)؛

۶- تجهیز و برچیدن کارگاه؛

۷- راندمان کار.

بخشنامه ۴۹۵۱ مورخ ۷۷/۹/۹ و بخشنامه ۱۲۳۲۵۷۹ مورخ ۹۶/۰۳/۳۱ که جایگزین بخشنامه اول شد، نحوه

آنالیز بها را شرح داده است. در این بخشنامه گفته می‌شود چهار عامل نیروی انسانی، ماشین‌آلات، تجهیزات و

حمل و بعد از آن هزینه بالاسری باید در قیمت پیشنهادی دیده شود.

نیروی انسانی

بر اساس این آنالیز، مقدار و بهای نیروی انسانی که در بخش‌های مختلف نیاز داریم مشخص شده است. در

اینجا باید دید آیا کرونا روی هزینه و مقدار نیروی انسانی اثرگذار بوده است؟ نمی‌توان مسئله کرونا را به تمام

شرایط و کارها تعمیم داد. کرونا در هر پروژه تأثیر متفاوتی داشته است. در بعضی موارد به دلیل فاصله

اجتماعی در مقدار، تأثیر داشته و در بعضی موارد در مقدار، بی‌تأثیر است. بابت بها نیز به همین صورت است.

مصالح ساختمانی

در کار ساختمانی به نظر در مقدار مصالح هیچ تأثیر ندارد، اما در بهای مصالح به ویژه مصالح وارداتی به دلیل محدودیت‌های ایجاد شده، می‌تواند مؤثر باشد. لذا یکی از دلایلی که کشورها آمار دقیقی از مبتلایان به کرونا را اعلام نمی‌کنند این است که سایر کشورها مرز خود را به روی آن‌ها نبندند.

بابت حمل و تجهیزات به کار برده در پروژه نیز به همین منوال است.

تفکیک هزینه‌های بالاسری

گروه اول: هزینه بالاسری عمومی (این هزینه از نوع هزینه‌هایی است که نمی‌توان آن‌ها را به کار مشخصی مربوط کرد، مانند هزینه‌های دفتر مرکزی که شامل محل دفتر، دستمزد، بیمه پرسنل، دفتر، آب و برق، مخبرات، هزینه‌های شرکت در مناقصات و...) می‌شود.

گروه دوم: بالاسری کار تأثیرگذار (تعهد ضمانت‌نامه، حقوق پرسنل کارگاه و...).

گروه سوم: بالاسری کار بی‌تأثیر (کپی، تهیه ازبیلت و پذیرایی و...).

در این خصوص نمی‌توان گفت روی تمام هزینه‌های بالاسری تأثیرگذار بوده است، بلکه در برخی از این هزینه‌ها تأثیرگذار است.

تجهیز و برچیدن کارگاه

در بعضی از ردیف‌های تجهیز کارگاه این موضوع نیز تأثیرگذار و بر روی بعضی از آن‌ها بی‌تأثیر است. به طور مثال بر روی مواردی همچون - تأمین و تجهیز محل سکونت کارمندان و افراد متخصص پیمانکار - تأمین و تجهیز محل سکونت کارگران پیمانکار - تأمین و تجهیز ساختمان‌های اداری و دفاتر کار پیمانکار، با توجه به اجاره کردن یا کانکس بودن هزینه آن متفاوت است.

اما بر روی - تأمین کمک‌هزینه با تسهیلات لازم برای تهیه غذای کارگران - تأمین لباس کار، کفش، کلاه حفاظتی کارگران - ساخت و تجهیز انبار مواد منفجره - تأمین و تجهیز ساختمان‌های عمومی، به جز ساختمانی‌های مسکونی و اداری و دفاتر کار - محوطه‌سازی - احداث چاه آب عمیق یا نیمه‌عمیق - تأمین آب

کارگاه و شبکه آبرسانی داخل کارگاه- تأمین برق کارگاه و شبکه برق‌رسانی داخل کارگاه و مواردی از این قبیل شاید بی‌تأثیر باشد. در خصوص برچیدن کارگاه نیز لازم به ذکر است که به نظر تأثیری نخواهد داشت.

راندمان کار

طبیعتاً کرونا بر روی راندمان کار تأثیر بسزایی خواهد داشت که تأثیر آن بر روی پروژه با توجه به نوع کار متفاوت است.

در پایان پرسش من این است که آیا کرونا سبب تمدید مدت پیمان می‌شود یا خیر؟

باید گفت ما در بحث مقوله تأخیرات انواع ایرادها را داریم. بخشنامه‌ها کامل و به‌روز نیستند و نحوه درک دستگاه‌های اجرایی در محاسبه تأخیرات اغلب اشتباه است. ما از ۲۲۶ عاملی که سبب تأخیر می‌شود، فقط یک بخشنامه که مربوط به ۴۰ سال قبل است و به‌عنوان بخشی از تأخیر مالی آن‌هم در بعضی از روش‌های اجرا به‌عنوان نحوه محاسبه را در اختیار داریم. اگر بخواهیم در ادبیات و تعاریف وحدت رویه داشته باشیم باید عنوان کنیم که بر اساس فرهنگ واژگان نظام فنی و اجرایی کشور:

تأخیر^۱ عبارت است از دیرکرد یا انجام کار یا فعالیت دیرتر از زمان پیش‌بینی شده در برنامه یا قرارداد که به دو تأخیر مجاز و غیرمجاز تقسیم می‌شود:

به آن بخش از تطویل مدت پیمان که خارج از قصور پیمانکار باشد، تأخیر مجاز^۲ و آن بخش از تطویل مدت پیمان که ناشی از قصور پیمانکار باشد تأخیر غیرمجاز^۳ گفته می‌شود.

به نظرم ۱۹ ایراد بزرگ و عمده در خصوص فرهنگ تأخیرات و نحوه محاسبه آن وجود دارد که به دلیل ضیق وقت تنها به یک مورد آن که به کرونا ارتباط دارد، اشاره می‌کنم (به نظر من برگزاری یک دوره یا هم‌اندیشی بابت تأخیرات بسیار لازم است).

آیا کلیه مدت علل اعلامی مجاز را باید به‌عنوان تأخیر مجاز لحاظ کرد؟

1. Delay
2. Allowable Delay
3. Disallowable Delay

در ابتدا تعاریف زیر را مرور می‌کنیم:

روش مسیر بحرانی (CPM)

مسیر بحرانی، مسیری است که در آن شناوری صفر باشد؛ یعنی فعالیت‌های تأخیرات باید بررسی شود. مسیر بحرانی یک سری فعالیت بحرانی دارد که بدون استثنا شناوری صفر دارند.

فعالیت بحرانی

فعالیتی است که آزادی عمل جمعی آن برابر تفاضل زودترین و دیرترین تاریخ‌های شروع (خاتمه) پروژه باشد. معمولاً دیرترین تاریخ خاتمه پروژه را در برابر زودترین تاریخ خاتمه آن قرار می‌دهند. از این رو فعالیت بحرانی، فعالیتی است که آزادی عمل جمعی آن (شناوری) صفر است.

شناوری: حداکثر زمان ممکن برای تأخیر در یک فعالیت است بدون اینکه زمان پایان پروژه را با تأخیر مواجه کند (مثال صبحانه که در صورت وجود قید شناوری بی‌معناست).

تعداد فعالیت‌های بحرانی در یک زمان‌بندی نرمالیزه شده حدود ۱۰ درصد است.

در خصوص تأخیرات به استحضار می‌رساند که ما تنها عواملی که در مسیر بحرانی هستند را بررسی می‌کنیم مگر سایر عوامل به قدری تأخیر داشته باشند که سبب تغییر مسیر بحرانی شود.

آخرین نکته این است که در مسئله کرونا باید توجه داشت که اگر پیمانکاری که تأخیر داشته و سبب ورود زمان اجرای پروژه به زمان کرونا شده است، آیا تأخیر مجاز شمرده می‌شود و شامل دریافت خسارت خواهد شد؟ پاسخ به این پرسش منفی است و در تأخیرات غیرمجاز نباید خسارتی پرداخت شود.

اهم اقدامات انجام شده توسط نظام فنی اجرایی کشور در مدیریت شرایط همه‌گیری

بیماری کووید-۱۹

دکتر سیدجواد قانع فر

رئیس امور نظام فنی، اجرایی، مشاورین و پیمانکاران سازمان
برنامه و بودجه کشور

در رابطه با موضوع این نشست تاکنون حدود هفت کار پیگیری شده و بحمدالله پیرو جلسه ۱۷ فروردین نمایندگان تشکل‌ها با رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور عملیاتی شده است.

در این مجال هفت اقدام محقق شده را خدمت شما بیان خواهیم کرد:

۱- استمهال شش‌ماهه مالیات و مالیات بر ارزش افزوده شرکت‌های مشاور و پیمانکار؛ این مصوبه از مصوبات کارگروه اقتصادی مقابله با کروناست.

۲- استمهال دوماهه بیمه تأمین اجتماعی برای شرکت‌های مشاور و پیمانکار که در ۲۱ خرداد توسط سازمان تأمین اجتماعی به تمامی شعبه‌های استانی ابلاغ شد.

۳- تمدید گواهینامه‌های شرکت‌های پیمانکاری منقضی، توسط امور نظام فنی اجرایی سازمان برنامه و بودجه بدون نیاز به مراجعه در ۱۸ اسفند، برای رعایت فاصله اجتماعی، جلوگیری از ازدحام جمعیت و شیوع کرونا.

۴- مشارکت تشکل‌ها با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص تنظیم ویرایش جدید پروتکل بهداشتی برای سند احداث؛ در این زمینه برخی ملاحظات شرکت‌ها در این پروتکل پیش‌بینی شد.

۵- برخی از کارفرمایان دستگاه‌های اجرایی پیمانکاران را ملزم به حضور فیزیکی در جلسات بررسی پروژه می‌کردند، در این خصوص برگزاری جلسات مجازی ابلاغ شد.

۶- نامه‌ای که در ۲۳ فروردین به امضا رسید، تبیین موارد مختلف برخورد با کووید-۱۹، تأخیر مجاز، تعلیق و فورس مازور بنا به تشخیص کارفرما و شرایط پروژه تعیین می‌شود.

۷- ضمن اینکه نظر مشورتی در این زمینه ارائه شد و تأخیرات حادث شده به دلیل جلوگیری از انتشار بیماری کووید-۱۹ تا ۲۳ فروردین مجاز اعلام شده بود. این مسئله می‌تواند مانعی برای ایجاد مشکلات قراردادی و تبعات آن برای مشاوران و شرکت‌های پیمانکاری باشد.

در خصوص بررسی اثرات مالی بر قراردادهای هنوز به جمع‌بندی نرسیده‌ایم. منتظر دریافت اطلاعات برای بررسی ترمیم پیمان‌ها هستیم.

